

מהו המקור לחג החנוכה?

חג החנוכה איננו חג מהתורה והוא נקבע על ידי חכמי ישראל. המקורות הראשונים לחג החנוכה מצויים בספר החשמונאים ובספר דניאל. מקורות נוספים נמצאים בתלמוד. הסיבות בשלן חוגגים את חג החנוכה הן שתיים והן משלימות זו את זו: הראשונה היא הסיבה הידועה והמפורסמת - נס פך השמן. (המוזכר במסכת שבת דף כ"א ע"א):

מאי חנוכה? ... כשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה. הקשר בין נס פך השמן לבין מצוות הדלקת נרות ברור ופשוט.

הסיבה השנייה שבהן היא: ניצחון החשמונאים על היוונים והמתייוונים שניסו לכפות אתוס תרבותי זר על היהודים שחיו באותה תקופה בארץ ישראל. חג החנוכה מבטא את השמחה על חידוש העבודה בבית המקדש אחרי שלוש שנים שעבודת הקודש הושבתה, והמקום שימש לבית מקדש לעבודה זרה. חג החנוכה כשמו כן הוא החג שבו נחנך מחדש בית המקדש - חג חנוכת הבית.

לאחר שטוהר המקדש החלו שוב העבודות הקבועות היום יומיות במקדש, ועבודות וכלים רבים חזרו לפעול. ניתן לשאול איזו עבודה ריגשה ושימחה יותר מכל את המכבים ואת עם ישראל כשחזרה עטרה ליושנה, איזו עבודה במקדש ואיזה כלי מסמלים ומייצגים יותר מכל את חידוש העבודה במקדש. והתשובה היא: המנורה, אם כנים דברינו הרי שאנו מדליקים נרות, כדי לציין את חידוש העבודה בבית המקדש, בכל שנה בחג החנוכה, אנו משחזרים את חנוכת המקדש ע"י שאנו בכתינו עושים את אחת העבודות שסימלו יותר מכל את חידוש העבודה במקדש והיא הדלקת נרות.

מצוות הדלקת נרות חנוכה

הדלקת נר חנוכה היא המצווה העיקרית בחג החנוכה: מזכירה את נס פך השמן, מסמלת גם את ניצחון הרוח היהודית על התרבות היוונית וגם כוללת בתוכה מצווה נוספת של פרסום הנס וזו הסיבה להנחת החנוכייה במקום שבו כולם יכולים לראותה.